

**STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASINI MAKTABGACHA TA'LIMDA
QO'LLASHNING ME'YORIY-USLUBIY ASOSLARI**

*Andijon davlat pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi
Azimjonova Mohichexra Bunyodbek qizi*

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15226819>

Annotatsiya: Mazkur tezisda Maktabgacha ta'limni rivojlantirish sohasidagi muammolar, maktabgacha yoshdagi bolalarni to'liq qamrab olishni ta'minlash maktabgacha ta'lim tashkilotlarini malakali pedagog kadrlar bilan jamlanish kerak ekanligi bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Konsepsiya, kompetensiyaviy, kompleks, estetik, resurs, institusional.

O'zbekistonning kelajak taraqqiyoti, salohiyati ma'lum ma'noda bolalarni maktabgacha yoshidanoq maqsadli ravishda o'z ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish va ro'yobga chiqishga ko'maklashish hamda rag'batlantirish, tanqidiy-ijodiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish, ilk yosh davridan o'qishga xohish-istak uyg'otish va ilk yozish ko'nikmalarini shakllantirish, kuylash va musiqa tinglashga o'rgatish, jonli va jonsiz tabiat haqida tushuncha berish, mehnat qilish malaka va ko'nikmalarini tarbiyalashda rivojlantiruvchi faol muhitni tashkil etish va maktabga sifatli tayyorlash bosh maqsadimizdir. Bugungi kunda ta'lim-tarbiyaviy jarayonda innovatsion pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanib ta'limning samaradorligini oshirishga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan kunga kuchayib bormoqda. Zamonaviy texnologiyalar bilan boyitilgan mashg'ulotlar bolanimustaqil izlanishga, ijodiy fikrlashga, intellektual salohiyatini shakllantirishga qaratilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ 4312-sonli "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori qabul qilindi. Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi 5 bob dan iborat bo'lib, maktabgacha ta'lim tizimining joriy holati va uni rivojlantirishdagi mavjud muammolar, maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning maqsadlari va ustuvor yo'nalishlari, konsepsiyani amalga oshirishdan kutilayotgan natijalar hamda amalga oshirishini monitoring qilish belgilab qo'yilgan. O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi (keyingi o'rinlarda - Konsepsiya) O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 30-sentabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini boshqarishni takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3955-son qarorini ijro etish maqsadida ishlab chiqilgan bo'lib, 2030-yilgacha maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Konsepsiya O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limni rivojlantirishning maqsadlari, vazifalari, ustuvor yo'nalishlari, o'rta va uzoq muddatli istiqboldagi bosqichlarini belgilaydi hamda maktabgacha ta'lim sohasini rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturlar va kompleks chora-tadbirlarini ishlab chiqish uchun asos bo'ladi. Ushbu Konsepsiyaning maqsadi bola hayoti va faoliyatining barcha sohalarini rivojlantirishni ta'minlovchi muhim manba bo'lgan sifatli maktabgacha ta'limdan foydalanish mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat.

Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari quyidagilardir: - maktabgacha ta'lim sohasidagi meyoriy-huquqiy bazani yanada takomillashtirish - maktabgacha ta'lim tizimiga xodimlarni tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish, tanlab olish va rivojlantirishga mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etish - maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy jihatdan har tomonlama rivojlantirish uchun sharoitlar yaratish; - bolalarni sifatli maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish ko'lamini oshirish, undan teng foydalanishi imkoniyatlarini ta'minlash, mazkur sohada davlat-xususiy sherikchilikni rivojlantirish - bolalarni sifatli maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish ko'lamini oshirish, undan teng foydalanishi imkoniyatlarini ta'minlash, mazkur sohada davlat-xususiy sherikchilikni rivojlantirish - maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni sog'lom va balanslashtirilgan oziq-ovqat, sifatli tibbiy parvarish bilan ta'minlash. - maktabgacha ta'lim tizimiga innovatsiyalarni,

ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish; - maktabgacha ta'limni boshqarish tizimini takomillashtirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini moliyalashtirishning shaffofligi va samaradorligini ta'minlashdir. Shunday ekan, birgina maktabgacha ta'lim tizimiga innovatsiyalarni joriy etishda STEAM ta'lim texnologiyasi samarali natijalarni ko'zlaydi. Konsepsiyani amalga oshirishdan kutilayotgan natijalar - barcha bolalarga sifatli maktabgacha ta'lim olish uchun bir xil imkoniyatlarni ta'minlovchi maktabgacha ta'limning samarali innovatsion tizimining shakllanishi, maktabgacha ta'limni insonning butun hayoti davomidagi uzluksiz ta'limning birinchi bosqichi sifatida belgilash, bolani shaxs sifatida jismoniy, intellektual va axloqiy jihatdan barkamol qilib tarbiyalashda uning roli oshirilishi, maktabgacha ta'lim tashkilotlarining namuna va turlari xilma-xilligi asosida maktabgacha ta'lim tizimida institusional o'zgarishlar amalga oshirilishi, mazkur sohada sog'lom raqobat muhitining yaratilishi; zamonaviy energiya va resurs tejovchi texnologiyalarni joriy etish asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlarining bino va inshootlarini qurish, rekonstruksiya qilish va kapital ta'mirlashning kengaytirilishi, ularning o'quv-metodik, didaktik materiallar, rivojlantiruvchi o'yinlar va o'yinchoqlar, badiiy adabiyotlar, mebel, kompyuter texnikasi, o'quv uskunalari bilan jihozlanishi; maktabgacha ta'lim sohasiga xususiy sektorning jalb qilinishi, uning ijtimoiy javobgarligi oshirilishi, moliyalashtirish manbalarining kengaytirilishi va maktabgacha ta'lim xizmatlari turlarining ko'payishini amalga oshirilishini ta'minlaydi. Hozirgi kunda maktabgacha ta'lim tizimida xorijiy davlatlar tajribasida yuqori ko'rsatkichlarga ega bo'lgan kompetensiyaviy yondashuv keng tatbiq qilinmoqda.

STEAM ta'limi nafaqat o'qitish usuli, balki fikrlash tarzidir. STEAM ta'lim muhitida bolalar bilimga ega bo'ladilar va darhol undan foydalanishni o'rganadilar. Shuning uchun, ular o'sib-ulg'ayganlarida va hayotiy muammolarga duch kelganda, atrof-muhitning ifloslanishi yoki global iqlim o'zgarishi bo'ladimi, bunday murakkab masalalarni faqat turli sohalaridagi bilimlarga tayanib va birgalikda ishlash orqali hal qilish mumkinligini tushunadilar. Bu yerda faqat bitta mavzu bo'yicha bilimga tayanish yetarli emas. STEAM ta'lim texnologiyasining asosiy pedagogik ahamiyatli jihati shundaki, shaxsni integratsiyalashgan rivojlanish imkoniyatidir. Integratsion yondashuv turli xil faoliyat turlari - o'yin, texnik, nutq, vizual, kommunikativ, kognitiv va boshqalarning o'zaro bog'liqligida namoyon bo'ladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitusiyasi. T.: O'zbekiston, 2002. - 72 b
2. Bola huquqlari to'g'risida konvensiya. “Bola huquqlarining kafolatlari to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni. - T.:2008.- 35 bet.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrda qabul qilingan “2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ2707-son qarori // www.lex.uz
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 9-sentabrdagi “Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-3261-sonli qarori // www.lex.uz
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 30-sentabrdagi “Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-5198-son farmoni // www.lex.uz